

Spis rysunków

1. Lokalizacja	skala 1:500
2. Rzut piwnic stan istniejący	skala 1:100
3. Rzut parteru stan istniejący	skala 1:100
4. Rzut 1 piętra	skala 1:100
5. Okno 01 – inwentaryzacja konserwatorska	skala 1:10, 1:1
6. Okno 01a – inwentaryzacja konserwatorska	skala 1:10, 1:1
7. Okno 03 – inwentaryzacja konserwatorska	skala 1:10, 1:1
8. Okno 04 – inwentaryzacja konserwatorska	skala 1:10, 1:1
9. Okno 04a – inwentaryzacja konserwatorska	skala 1:10, 1:1
10. Okno 05 – inwentaryzacja konserwatorska	skala 1:10, 1:1
11. Okno 07 – inwentaryzacja konserwatorska	skala 1:10, 1:1
12. Okno 08 – inwentaryzacja konserwatorska	skala 1:10, 1:1
13. Okno 010 – inwentaryzacja konserwatorska	skala 1:10, 1:1
14. Projektowane okno 01*	skala 1:10, 1:1
15. Projektowane okno 03*	skala 1:10, 1:1
16. Projektowane okno 04*	skala 1:10, 1:1
17. Projektowane okno 04a*	skala 1:10, 1:1
18. Projektowane okno 05*	skala 1:10, 1:1
19. Projektowane okno 06*	skala 1:10, 1:1
20. Projektowane okno 07*	skala 1:10, 1:1
21. Projektowane okno 08*	skala 1:10, 1:1
22. Projektowane okno 09*	skala 1:10, 1:1
23. Projektowane okno 010*	skala 1:10, 1:1
24. Projektowane okno D2*	skala 1:10, 1:1
25. Projektowane okno P2*	skala 1:10, 1:1
26. Projektowane okno P3*	skala 1:10, 1:1
27. Projektowane okno P5*	skala 1:10, 1:1
28. Projektowane okno P6*	skala 1:10, 1:1
29. Rozmieszczenie projektowanych okien, piwnice	skala 1:200
30. Rozmieszczenie projektowanych okien, parter	skala 1:200
31. Rozmieszczenie projektowanych okien, 1 piętro	skala 1:200

Opis techniczny

do projektu wymiany okien w budynku Plac Łódzki 2 na terenie Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie-Kortowie.

1. Podstawa opracowania

- zlecenie Inwestora
- zalecenia konserwatorskie wydane w dniu 15.07.2011r przez Miejskiego Konserwatora Zabytków P. Annę Juszczyżyn
- pozwolenie konserwatora zabytków na prowadzenie badań konserwatorskich przy zabytku wydane przez Miejskiego Konserwatora Zabytków P. Annę Juszczyżyn w dniu 30.08.2011r
- inwentaryzacja budowlana budynku do celów projektowych wykonana przez biuro Arche
- inwentaryzacja fotograficzna
- inwentaryzacja konserwatorska pierwotnych okien występujących w budynku
- dokumentacja badań stratygrafii warstw malarskich stolarki okiennej i drzwiowej w budynku z oceną stanu zachowania wykonana przez P. mgr Danutę Pestka

2. Stan istniejący

Budynek będący przedmiotem opracowania znajduje się na terenie Uniwersytetu Warmińsko – Mazurskiego w Olsztynie przy ul. Plac Łódzki 2.

Wyciąg z dokumentacji badań stratygrafii warstw malarskich

Autor badań i dokumentacji: mgr Danuta Pestka

„Budynek stanowi integralną część rygorystycznie zaplanowanego układu urbanistycznego w formie prostokąta z podłużną osią symetrii na kierunku północny wschód – południowy zachód. Położony z południowo-zachodnim narożniku całego zamierzenia pierwotnie pełnił rolę budynku dla kobiet – pacjentów szpitala psychiatrycznego jako część „damskiej” pierzei południowozachodniej, w przeciwieństwie do „męskiej” – północno-wschodniej. Jest przykładem, poza dobudową, oryginalnie zachowanej nieprzekształconej architektury, która przetrwała zawieruchę wojenną. Architektura obiektu utrzymana jest w jednolitym charakterze. Założony na planie litery „L” z ryzalitami na osi i po bokach, dwukondygn-

cyjny, podpiwniczony, z nieużytkowym poddaszem i dwuspadowym dachem. Elewacje licowane czerwoną cegłą, nietynkowane, zdobione gzymsami kordonowymi i zwieńczającymi, te ostatnie często na konsolkach, oraz żółtą cegłą licówką, układaną pasmowo w formie boni i romboidalnych fryzów. Bryły budynku urozmaicone piętrowymi ryzalitami jedno- lub trójosiowymi. Niejednokrotnie ryzality ujęte po bokach lizenami i zamknięte górą schodkowymi fryzami z nadwieszonymi ozdobnymi storczakami z drewna pod okapami szczytów. Dachy kryte dachówką ceramiczną czerwoną typu „holenderka”.

Ogólny stan budynku

Zauważono silne zniszczenia cegieł w strefie cokołu, spowodowane brakiem izolacji przeciwwilgociowej. Widoczne zapadnięcia oraz nieszczelności pokrycia dachowego wraz z nieprawidłowym działaniem rynien i rur spustowych mogą być przyczyną miejscowego zawilgocenia i zagrzybienia ścian, co w rezultacie prowadzi do niszczenia całego obiektu.

STOLARKA OKIENNA

Przeprowadzona analiza obiektu pozwoliła wyszczególnić występowanie następujących typów stolarki okiennej:

O1

Okno drewniane, skrzynkowe, dwukrosnowe, zakończone łukiem odcinkowym, dzielone w połowie profilowanym ślemieniem, czteroskrzydłowe, skrzydła rozwierane dzielone profilowanymi szprosami na cztery kwatery, od zewnątrz słupek w formie kolumny z prostą bazą, parapet drewniany

O1a

Okno drewniane, krosnowe, zakończone łukiem odcinkowym, dzielone w połowie profilowanym ślemieniem, czteroskrzydłowe, skrzydła rozwierane dzielone profilowanymi szprosami na cztery kwatery, od zewnątrz słupek w formie kolumny z prostą bazą, skrzydła zamykane na zakrętkę dźwigową metalową z mosiężnymi gałkami, parapet drewniany

O1b

Okno drewniane, skrzynkowe, dwukrosnowe, zakończone łukiem odcinkowym, dzielone w połowie profilowanym ślemieniem, czteroskrzydłowe, skrzydła rozwierane dzielone profilowanymi szprosami na cztery kwatery, od zewnątrz słupek w formie kolumny z prostą bazą, skrzydła wewnętrzne wymienione na wtórne, parapet drewniany

O3

Okno drewniane, krosnowe, zakończone łukiem odcinkowym, dwuskrzydłowe, skrzydła rozwierane dzielone profilowanymi szprosami na dwie kwatery, od zewnątrz prosta listwa przymykowa, parapet drewniany

04

Okno drewniane, krosnowe, okrągłe, dzielone szprosami na dziewięć kwater, półstałe

04a

Okno drewniane, krosnowe, zamknięte łukiem będącym połową koła, jednokwaterowe, półstałe, umieszczone w szczycie elewacji północno zachodniej

05

Okno drewniane, krosnowe, zakończone prosto, dzielone w połowie profilowanym ślemieniem, czteroskrzydłowe, skrzydła rozwierane dzielone profilowanymi szprosami na cztery kwatery, od zewnątrz słupek w formie kolumny z prostą bazą, skrzydła zamykane na zakrętkę dźwigową metalową z mosiężnymi gałkami, parapet drewniany

07

Okno drewniane, krosnowe, zakończone prosto, dzielone w połowie profilowanym ślemieniem, sześćskrzydłowe, w nadślemieniu boczne rozwierane prawe i lewe, skrzydło środkowe stałe, w podślemieniu skrzydło lewe rozwierane, środkowe i prawe składane, skrzydła dzielone prostymi metalowymi szprosami na trzy równe kwatery, szklone szkłem ciągnionym, od zewnątrz profilowane listwy przymykowe, parapet drewniany

08

Okno drewniane, krosnowe, zakończone łukiem odcinkowym, dzielone profilowanym w połowie ślemieniem, dwuskrzydłowe, skrzydła prawe rozwierane dzielone profilowanymi szprosami na cztery kwatery, skrzydło nadślemienia zamykane na zakrętkę dźwigową metalową z mosiężnymi gałkami, parapet drewniany

010

Okno drewniane, skrzynkowe, dwukrosnowe, zakończone prosto, dzielone w 3 wysokości profilowanym ślemieniem, czteroskrzydłowe, skrzydła rozwierane, w podślemieniu dzielone profilowanymi szprosami na trzy kwatery, w nadślemieniu jednokwaterowe, od zewnątrz listwa przymykowa nadślemienia i podślemienia w formie kolumny z prostą bazą i kapitelem, parapet drewniany.

Pozostałe stolarki okienne wtórne, wymienione na drewniane imitujące oryginalne podziały, wykonane z PCV lub drewniane z szybami zespolonymi. W dołączonej dokumentacji fotograficznej zaznaczono na rzutach budynku występowanie poszczególnych typów stolarek.

STAN ZACHOWANIA I PRZYCZYNY ZNISZCZEŃ

Stolarka okienna

Pierwotna stolarka okienna w całym obiekcie zachowała się w ok. 40 % w stosunku do całości. Pozostałe stolarki wymieniono na jednoramowe drewniane bądź na wykonane z PCV, prawdopodobnie nawiązujące do pierwotnych.

Obecnie stan zachowania wszystkich oryginalnych stolarek określa się jako zły; drewno okienne od zewnątrz w większości mocno zniszczone, wypłukane, spękane, warstwy farb od zewnątrz łuszczą się i odpadają płatami. Od wewnątrz stolarka posiada zniszczenia mechaniczne, była wielokrotnie przemalowywana i naprawiana. Wiele warstw przemalowań na elementach metalowych, zawiasach i ramiakach oraz duże wypaczenia drewna powodują nieszczelności przy zamykaniu skrzydeł. Większość mechanizmów nie działa prawidłowo. Stolarki noszą ślady wielu napraw i zmian dotyczących systemu zamykania, co spowodowało również dodatkowe zniszczenia w oryginalnym materiale drewnianym. W stolarce oznaczonej na rzutach jako typ O1b opisano skrzydła wewnętrzne.

PODSUMOWANIE WYNIKÓW BADAŃ

W związku ze złym stanem zachowania warstw malarskich stolarek okiennych od zewnątrz, przebadano wewnętrzne elementy stolarki, gdzie zidentyfikowano występowanie warstwy pierwotnej w postaci mazerunku (technika malarska imitująca laserunkiem usłojenia drewna) w dwóch odcieniach kolorów od jasnougrowego do ciemnobrązowego.

Zaobserwowano różnicowania kolorystyczne mazerunku występowały nawet w obrębie jednej stolarki (ościeżnica, ślemię, ramiak). W przeważającej większości odsłonięty mazerunek posiadał odcienie jasno- i ciemnougrowe, co określono jako zbliżone kolorem do NCS S 4020-Y20R oraz NCS S 4020-Y20R.

Wykonane odkrywki wykazały również różnicowany stan zachowania mazerunku ze względu na miejsce występowania, najlepiej zachowaną warstwę odsłonięto na stronie wewnętrznej stolarki typu O1 - ODKRYWKA 1 i 4, oraz typu O1a - ODKRYWKA 6.

Wykonane odkrywki warstwy pierwotnej stolarki drzewiowej ukazują w większości dobrze zachowany mazerunek w kolorze brązowym, określony w dwóch odcieniach: jaśniejszym NCS S 4030-Y30R i ciemniejszym NCS S 6030-Y50R. Wykonane podczas badań próbki oczyszczania przemalowań wskazują na możliwości odsłonięcia mechanicznego pierwotnego mazerunku w sposób zachowujący w większości warstwę oryginalną. Skrzydło stolarki Dz4 zostało prawdopodobnie wcześniej oczyszczone – nie posiada warstwy mazerunku.

WYTYCZNE KONSERWATORSKIE I PROPONOWANY PROGRAM PRAC

Zaleca się zachowanie jednej wybranej stolarki z typu O1, O1a, O7, O10, oraz O4, oraz części wyłazłów. Wyboru należy dokonać komisyjnie przy udziale Inwestora i MKZ na podstawie wykonanych odkrywek oraz przedstawionego powyżej stanu zachowania. Wybrane stolarki należy oczyścić z przemaalowań zachowując mazerunek, wykonać naprawę i przywrócić prawidłowe działanie mechanizmom i okuciom zamykającym.

Ze względu na zły stan zachowania stolarki, poważne zużycie i korozję materiału drewnianego okien dopuszcza się wykonanie rekonstrukcji pierwotnej stolarki okiennej na podstawie oryginału.

Rekonstrukcję kolorystyczną należy wykonać według powyższych wyników badań.

Proponowany program prac konserwatorskich

dotyczy wybranej stolarki okiennej

1. Usunięcie wtórnych powłok malarskich mechanicznie bądź inną metodą zachowując pierwotny mazerunek.
2. Uzupelnienie dużych ubytków metodą flekowania przez wykonanie wstawek z wysezonowanego drewna tego samego gatunku, co oryginał. Najlepiej wykorzystać w tym celu inne zdemontowane stolarki, które zostały do tego przeznaczone.
3. Oczyszczenie i konserwacja starych okuć i zawiasów. Można w tym celu wykorzystać inne mechanizmy ze zdemontowanej stolarki, przeznaczonej do wymiany.
4. Wykonanie retuszu malarskiego ubytków warstwy malarskiej. Zakres i sposób uzupełnień malarskich należy poprzedzić próbami i przedstawić do akceptacji MKZ.
5. Parapety należy zachować i poddać konserwacji."

3. Stan projektowany

Roboty związane ze stolarką okienną:

- naprawy wybranych okien z typów O1, O1a, O7 oraz występujących w obiekcie pojedynczo okien O4 i O10. Naprawy wykonać zgodnie z wytycznymi zawartymi w pokazanym powyżej programie prac konserwatorskich.

Miejsca występowania okien przewidzianych do zachowania (naprawy) pokazano na rys. 30 i 31.

- wymiana pozostałych okien na projektowane drewniane jednoramowe, zestawy 2-szybowe ze szkłem niskoemisyjnym z przestrzenią międzyszybową wypełnioną argonem. Współczynnik przenikania ciepła $U_s = 1.1 \text{ W/m}^2\text{K}$, izolacyjność akustyczna $R_w = 31\text{dB}$. Kolorystyka okien projektowanych – mazerunek zgodnie z badaniami stratygrafii warstw malarskich okien pierwotnych, odcienie jasno i ciemnougrowe zbliżone kolorem do NCS S 4020-Y20R oraz NCS S 4020-Y20R.

Wymiary i detale okien w części rysunkowej projektu.

Przed wykonaniem okna każdorazowo sprawdzić wymiar otworu okiennego.

Wymiana okien będzie następowała stopniowo, w miarę planowanych przez UW-M prac remontowych w budynku.

W pierwszej kolejności nastąpi wymiana okien O1, O8 i P3 oraz naprawa okna O10 w związku z planowanym remontem wybranych pomieszczeń na potrzeby Katedry Ochrony Powietrza i Toksykologii Środowiska, na poziomie parteru w północnym skrzydle budynku.

Projekt w/w remontu stanowi oddzielne opracowanie.

arch. Maciej Deja